

Veternica lesná (*Anemone sylvestris*)

Na mesiac máj 2021 sme za zbierkový predmet mesiaca vybrali herbárovú položku veternice lesnej z herbárovej zbierky známeho regionálneho botanika a stredoškolského profesora Gejzu Runkoviča.

Veternica lesná je neprehliadnuteľná rastlina z čeľade iskerníkovitých. Táto trváca 20–45 cm vysoká bylina kvitne od mája do júna veľkými bielymi kvetmi. Po odkvitnutí je nápadná svojimi plodmi, vlnatými nažkami. Rastie na výslunných teplých stráňach, na okraji lesov a na lesných čistinách. Uprednostňuje vápencový podklad v nižších nadmorských výškach (od nížin do podhorského stupňa). Patrí k ohrozeným druhom našej flóry, nie je však zákonom chránená. Z prírody sa ale pomaly vytráca tak, ako postupne zanikajú prirodzené, človekom nenarušené stanovišťa. V Českej republike bola ešte pred niekoľkými desaťročiami v niektorých oblastiach pomerne hojná, v súčasnosti je už ohrozeným a zákonom chráneným druhom. Je pestovaná aj ako okrasná rastlina, existuje viacero jej foriem a odrôd.

V našom regióne sa veternica lesná vyskytuje takmer výlučne na ľavej strane Váhu v Strážovských vrchoch. Početnosť lokalít sa smerom od severu na juh zvyšuje. Z pravej strany Váhu máme podľa diela Flóra Slovenska¹ iba staré údaje z Lednických Rovní z rokov 1891 a 1926.

Gejza Runkovič zbieral svoje rastlinky veternice lesnej pred 45 rokmi v máji 1976 v borovicovom lesíku južne od kaplnky sv. Heleny v Považskej Bystrici. Keďže od roku 1978 prebiehala na kopci nad mestom masívna výstavba sídliska Rozkvet, s najväčšou pravdepodobnosťou v súčasnosti už Runkovičova lokalita výskytu veternice lesnej neexistuje. Jeho herbárová položka sa však stáva historickým dokladom toho, že aj oblasť, kde sa dnes rozprestiera najväčšie sídlisko mesta, bolo v minulosti lokalitou s čistou prírodou, kde sa dal nájsť aj takýto pekný, dnes už bohužiaľ ohrozený druh.

¹ Futák J. & Bertová L. 1982: Flóra Slovenska III. Veda, Bratislava, 608 p. Str. 103-105.